

OPONENTNÍ POSUDEK DISERTAČNÍ PRÁCE**Oponent:**

Prof. JUDr. Jiří Srstka

Diplomant:

Mgr. et Mgr. Rudolf Leška, LL. M.

Název oponované práce:**Právní ochrana uměleckého výkonu****Text posudku:**

Diplomant napsal obsáhlou práci, která splňuje všechny formální náležitosti od řazení textu, přes citace a literaturu, ze které čerpal, včetně judikatury ať zahraniční, či české. Z hlediska základní úpravy textu lze diplomantovi snad vytknout jen „slévání slov“, které bylo zcela jistě způsobeno elektronickým formátem, v němž pracoval. Doktorand uchopil téma vyčerpávajícím způsobem až na jednu výtku učiněnou zdola, soustředil se i na veliké podrobnosti, jejichž analýza byla práci ku prospěchu. Diplomant nešetřil svými vlastními výkladovými názory bez ohledu na textaci zákonných ustanovení, které byly někdy až překvapující vzhledem k určitému a nutnému stupni právní jistoty, jež oprávněně vyžaduje veřejnost od právního předpisu, včetně jeho interpretace. Tedy doktorand naplnil zadané téma jak z formálního, tak z obsahového hlediska.

Práci prolínají tři rámce, různě propojené. Za první jde o pohled teoretický, za druhý praktický a za třetí kritický. Všechny jsou zpracovány na výtečné úrovni, nicméně je nezbytné podotknout, že doktorand ve snaze dobrat se podstaty věci, někdy až své „chirurgické postupy“ přehání, což je koneckonců dobře. Rozhodně bych však práci nedal číst veřejnosti, ani té poučené, neboť by se tato mohla ponořit do konfuze, ze které není návratu. Kritika doktoranda, která se netýká jen zákonného textu, ale i soudních rozhodnutí a odborné literatury jde hodně daleko, rozkládá obor autorského práva se zaměřením na výkonné umělce ze všech stran na úplně původní prvky ve všech variacích pohledu a čtenář se nutně musí ptát, jak by autorské právo vypadalo, kdyby se takto variované prvky složily zpět do autorskoprávního oboru. Dle mého soudu by mohlo dojít k emergenci, což je výraz z oboru fyziky, pro právo však velice přiléhavý.

Co mám na mysli? V případě teoretického pohledu je prospěšné si uvědomit, že právní věda má nelineární povahu, respektive je vědou empirickou, která již historicky zápasí s aplikací práva v konkrétních vztazích a pochopitelně s rozhodnutími soudů.

V případě teoretického pohledu jde třeba o to, jaký význam pro praxi mají nekonečné diskuze o tom, zdali se mají práva výkonných umělců považovat za práva příbuzná s právy autorskými nebo „jen“ za práva související. Pokud převáží teoretický pohled, může se v praxi stát, že právní výklad konkrétních ustanovení může být nejen několikerý, ale i lehce nebo zcela absurdní. Jako příklad lze zmínit třeba rozlišné výklady ohledně doby trvání majetkových práv autorských k dílu audiovizuálnímu podle § 27, odst. 5) autorského zákona. Ony lehce absurdní důsledky se koneckonců doktorandovi přihází v jeho práci několikrát. Tak kupříkladu na straně 88 své práce uvádí, že nelze vůbec uvažovat o tom, že by byl režisér výkonným umělcem a to přes fakt, že režisér je jako výkonný umělec výslovně uveden v § 67, odst. 1, autorského zákona s tím, že pozice autora AVD – režiséra AVD – je upravena sub speciae. Diplomant pak uvádí důsledky svého pohledu na tuto problematiku na straně 95 práce

nikoli však s návrhem, jak takovou situaci, asi legislativně, řešit. Uvedené se analogicky opakuje i v ostatních, věcně vymezených profesích, které dle doktoranda asi nelze za výkon výkonného umělce považovat. Uvádím alespoň příklad sbormistra v operním představení, který sice partituru se sborem nastudoval, nicméně při představení je sbor řízen dirigentem, nikoli sbormistrem, a proto nemůže být sbormistr výkonným umělcem. A čím je tedy poté jeho činnost či její výsledek? Tedy zásadní úvaha diplomanta spočívá v tom, že interpretovat lze pouze osobně a kde není osobní interpretační výkon přítomen, nejde ani o umělecký výkon. Jen upozorňuji, že tento výklad by pro praxi znamenal závažné důsledky a proto ho beru spíše jako úvahu „de lege ferenda“.

Diplomant v práci prokazuje dokonalou orientaci v kategoriích uměnovědných, je to koneckonců dáno i jeho vzděláním. Na rozdíl od teoretických úvah, jež jsou obsaženy v kapitole III., bych spíše přivítal rozsáhlejší úvahu o tom, kde je nezbytné právo autorské včetně práv výkonných umělců vykládat pomocí průniku do uměnovědných disciplín a jak k tomu přistupovat.

Diplomant bravurně rozeznává zásadní rozlišnost mezi výkonem jako činností a vznikem autorského díla, kde jde o výsledek a nikoli o činnost. Na to navazuje další úvaha, respektive důsledky takového rozlišení především ve smluvní oblasti. Na straně 161 doktorand dovozuje, že vzhledem k neexistenci analogie podle § 61, autorského zákona určeného pro autory je pro výkonného umělce nutné tuto problematiku řešit třeba podle příslušných ustanovení zákoníku práce a v případě postupu podle občanského zákoníku uvádí, že se nemůže jednat o smlouvu o dílo podle § 555, odst. 1) občanského zákoníku a ukončuje tuto úvahu tak, že jedinou možnou podobou smlouvy o provedení výkonu mimo zákoník práce je smlouva nepojmenovaná podle § 1746, odst. 2 občanského zákoníku. Mohu se mýlit, ale domnívám se, že další možností je zvolit pro tento druh činnosti smlouvu příkazní podle §§ 2430 a následujících občanského zákoníku, ať to zní jakkoli „prkenně“. Obdobně přistupuje doktorand k zajímavé problematice stran premisy pro uznání výkonu jako výkonu výkonného umělce, kdy vybočuje z ustáleného výkladu, že výkonný umělec musí interpretovat autorské dílo a dospívá k závěru, že nutně nemusí jít o autorské dílo, postačuje pak, že jde o dílo umělecké – dichotomie je zde zřejmá. Naopak pomíjí důležitost příznaku pěstovaného již historicky v tom smyslu, že v případě výkonu výkonného umělce musí jít o výkon osobitý.

To, co shledávám jako absenci důležité součásti tématu o výkonech výkonných umělců, je analýza problematiky kolektivního správce Intergramu v podobě samostatné kapitoly. Doktorand se pochopitelně v textu o tomto kolektivním správci zmiňuje, chybí však dle mého soudu alespoň přehledný nástin toho, která majetková práva Intergram za výkonného umělce spravuje a která ne, s rozdělením na odměny náhradní (tam všechny) a odměny licenční. Nicméně je otázka, zdali problematika Intergramu spadá do tématu disertační práce, či nikoli. Faktem zůstává to, že zpracování této problematiky by vystačilo na jednu samostatnou dizertační práci.

Vše, co jsem shora uvedl, není kritika předložené dizertační práce, je spíše polemikou nad výjimečným textem. Je jasné, že analýzy provedené v dizertační práci doktorandem, jež jdou na „dřeň kosti“ jsou nutné i záslužné, pokud ovšem existují autoři vědecké literatury, kteří jsou schopni na ně „dosáhnout“, což se právě v případě diplomanta přihodilo.

Jde tedy, abych shrnul, o skvělou práci, kterou vřele doporučuji k obhajobě před příslušnou komisí pro obhajobu disertačních prací.